

2b. Gramatică

Pronumele personal

În limba germană, ca de altfel în majoritatea limbilor europene, este obligatorie exprimarea subiectului, chiar dacă l-am putea identifica din terminația verbului. Dacă subiectul nu este un substantiv, el trebuie exprimat printr-un pronume. Cel mai uzual pronume este pronumele personal. Formele acestuia, corespunzătoare celor trei persoane (persoana I – „cea care vorbește”, persoana a II-a – „cea cu care se vorbește”, respectiv persoana a III-a – „despre care se vorbește”), sînt în limba germană următoarele :

	<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
Persoana I	ich = eu	wir = noi
Persoana a II-a	du = tu	ihr = voi
Persoana a III-a masculin	er = el	sie = ei, ele
Persoana a III-a feminin	sie = ea	
Persoana a III-a neutru	es = el (neutru) sau impersonal	

Pronumele de politețe are în limba germană, atît pentru singular, cît și pentru plural, forme identice cu persoana a III-a plural, însă se scrie cu inițială majusculă :

Sie = dumneavoastră (domnia voastră, domniile voastre)

Verbul

Ca și în limba română, verbele limbii germane au o rădăcină și o terminație :

lach-en = a rîd-e, ich lach-e = eu rîd, ich lach-te = eu rîd-eam

Majoritatea verbelor germane sînt regulate („slabe”). Un număr de peste 200 de verbe și derivatele lor au o conjugare neregulată (verbe „tari” și „mixte”). Fiind mult mai puține decît cele regulate, se recomandă învățarea pe de rost a formelor acestor verbe.

Este bine să învățăm un verb cu cele trei forme de bază ale sale, a căror cunoaștere ne permite conjugarea la orice mod și timp. Formele de bază sînt infinitivul (Infinitiv), preteritul (Präteritum) și participiul (Perfektpartizip) :

lachen, lachte, gelacht (h) = a rîde (verb slab / regulat)

sehen, sah, gesehen (h) = a vedea (verb tare / neregulat)

Conjugarea verbului la indicativ prezent

Verbul are în limba germană, spre deosebire de alte limbi germanice (cum ar fi engleza sau suedeza), o conjugare destul de complexă, fiecare persoană beneficiind de o terminație specifică. Verbele regulate se conjugă la indicativ prezent după următorul model :

machen, machte, gemacht (h) = a face, a realiza ceva

ich mache	wir machen
du machst	ihr macht
er / sie / es macht	sie / Sie machen

Was machst du hier ? (Ce faci aici ?)

Ich mache Übungen. (Fac exerciții.)

După cum se observă, se ia prima formă a verbului (forma de infinitiv), se elimină terminația **-en** și se adaugă, în funcție de persoană, următoarele terminații :

	<i>Singular</i>	<i>Plural</i>
Persoana I	-e	-en
Persoana a II-a	-st	-t
Persoana a III-a	-t	-en

Verbul *a învăța (ceva)*, care este un verb regulat, se conjugă astfel :

lernen, lernste, gelernt (h) = a învăța

ich lerne	wir lernen
du lernst	ihr lernt
er / sie / es lernt	sie / Sie lernen

Was lernst du jetzt ? (Ce înveți acum ?)

Ich lerne Deutsch. (Învăț germană.)

Unele verbe – îndeosebi cele cu folosire mai frecventă – au o conjugare neregulată. Este și cazul verbelor *sein, war, gewesen (s) = a fi* și *haben, hatte, gehabt (h) = a avea* :

sein, war, gewesen (s) = a fi

ich bin	wir sind
du bist	ihr seid
er / sie / es ist	sie / Sie sind

Wo bist du ? (Unde ești ?)

Ich bin hier. (Sînt aici.)

haben, hatte, gehabt (h) = a avea

ich habe	wir haben
du hast	ihr habt
er / sie / es hat	sie / Sie haben

Hast du Geschwister? (Ai frați și surori?)

Ja, ich habe eine Schwester und einen Bruder. (Da, am o soră și un frate.)

Verbele a căror rădăcină este terminată în **-t, -d, -bn, -chn, fn, gn, -mn, -dm** sau **-tm** (cum ar fi: *warten = a aștepta, vermeiden = a evita, ebnen = a nivela, zeichnen = a desena, öffnen = a deschide, leugnen = a nega, vervollkommen = a desăvârși, widmen = a dedica* sau *atmen = a respira*) primesc la indicativ prezent un *e* ajutător, numit și **e protetic** (Hilfs-E), înaintea terminațiilor de persoana a II-a singular și plural și a III-a singular. El face pronunția mai ușoară, mai naturală.

E-ul protetic apare la unele dintre aceste verbe și la formele de trecut (*ich arbeitete = eu lucram / am lucrat; ich habe gearbeitet = eu am lucrat*).

arbeiten, arbeitete, gearbeitet (h) = a lucra

ich arbeite	wir arbeiten
du arbeitest	ihr arbeitet
er / sie / es arbeitet	sie / Sie arbeiten

Wo arbeitest du? (Unde lucrezi?)

Ich arbeite in Wien. (Eu lucrez în Viena.)

warten, wartete, gewartet (h) = a aștepta

ich warte	wir warten
du wartest	ihr wartet
er / sie / es wartet	sie / Sie warten

Wartest du auf Peter? (Îl aștepți pe Peter?)

öffnen, öffnete, geöffnet (h) = a deschide

ich öffne	wir öffnen
du öffnest	ihr öffnet
er / sie / es öffnet	sie / Sie öffnen

Er öffnet das Fenster. (El deschide fereastra.)

Verbele a căror rădăcină este terminată în **-s, -ss, -ß, -z, -tz** sau **-x** (ca, de exemplu, *genesen = a se însănătoși, lassen = a lăsa, heißen = a se numi, tanzen = a dansa, sitzen = a ședea* sau *hexen = a face vrăji*) primesc la persoana a II-a singular doar terminația **-t** în locul terminației obișnuite **-st**.

heißen, hieß, geheißen (h) = a se numi

ich heiße	wir heißen
du heißt	ihr heißt
er / sie / es heißt	sie / Sie heißen

Wie heißt du? (Cum te cheamă?)

Ich heiße Emma. (Mă cheamă Emma.)

Verbele a căror rădăcină este terminată în **-sch** primesc la persoana a II-a singular terminația obișnuită **-st**.

duschen, duschte, geduscht (h) = a face duș

ich dusche	wir duschen
du duschst	ihr duscht
er / sie / es duscht	sie / Sie duschen

Unul dintre puținele verbe monosilabice germane este *tun*, *tat*, *getan* = a face, similar verbului englez *to do*. El se conjugă astfel :

ich tue	wir tun
du tust	ihr tut
er / sie / es tut	sie / Sie tun

Ich tue das nicht. (Eu nu fac asta.)

Es tut mir Leid. (Îmi pare rău.)

Locul verbului în propoziție

O propoziție principală este o propoziție care are sens de sine stătător, care poate exista fără o altă propoziție. Ea poate fi completată de către alte propoziții ce îi întregesc sensul, numite propoziții subordonate, dar, spre deosebire de acestea, poate exista la nevoie și singură, fără informația conținută de propozițiile subordonate ei.

O propoziție subordonată nu poate exista însă fără o principală (care este numită și *regentă* a subordonatei, pentru că o „guvernează”). O propoziție subordonată aduce o informație suplimentară față de cea transmisă în principală, dar informația primară, lucrurile despre care vorbim, se află în propoziția principală.

Propozițiile principale pot exista fără propoziții subordonate sau pot fi „centrul” unei fraze ce conține și propoziții subordonate :

Sibiu este orașul în care m-am născut. (Hermannstadt ist die Stadt, in der ich geboren wurde.)

În fraza anterioară *Sibiu este orașul* este propoziția principală, iar *în care m-am născut* o propoziție subordonată (atributivă), care ne arată care sau ce fel de oraș este Sibiu.

În cele ce urmează vor fi prezentate tipurile de propoziții principale existente și locul pe care îl ocupă în aceste propoziții verbul conjugat, numit și **verb finit**, deoarece primește terminații în funcție de persoana subiectului.

Propoziția principală afirmativă

Pe mine mă cheamă Mihai. (Ich heiße Mihai.)

Propoziția de mai sus este o *propoziție principală afirmativă*. **În propoziția principală afirmativă verbul finit stă pe locul al doilea.** Pe primul loc stă ori subiectul, ori un complement. Dacă înaintea verbului finit stă un complement, atunci după verb urmează aproape întotdeauna subiectul.

Într-o propoziție principală afirmativă nu putem avea niciodată un subiect și un complement, sau două ori mai multe complemente, înaintea verbului finit. De obicei, informația plasată înaintea verbului finit sau cât mai aproape de el este cea pe care vrem să o scoatem în evidență. Putem spune, în funcție de informația pe care vrem să o subliniem :

Ich gehe jetzt nach Hause. (Eu merg acum acasă / către casă.)

Jetzt gehe ich nach Hause. (Acum merg acasă.)

Nach Hause gehe ich jetzt. (Acasă merg acum.)

Este însă incorect să spunem :

~~*Ich jetzt gehe nach Hause. (Eu acum merg acasă)*~~

Atributele formează un grup unitar cu substantivul pe care îl determină (care este ori subiectul propoziției, ori un complement), și nu se numără separat ca loc în propoziție. Subiectul și complementele se iau în considerare ca grup, împreună cu toate cuvintele care țin de ele. Un astfel de grup poate fi înlocuit printr-un singur cuvânt. De aceea se consideră că grupul subiectului sau al complementului ocupă un singur loc în propoziție, iar verbul finit stă pe locul al doilea, chiar dacă înaintea sa avem un grup format din mai multe cuvinte :

Der Vater meines Freundes heißt Viktor. (Tatăl prietenului meu se numește Viktor.)

Der Vater meines Freundes se poate înlocui cu un singur cuvânt, *er* (*el*). Nu am putea separa acest grup și deci nu am putea spune, nici în germană, nici în românește :

~~*Der Vater heißt meines Freundes Viktor. (Tatăl se numește prietenului meu Viktor.)*~~

Ceea ce trebuie să reținem este că într-o propoziție principală afirmativă verbul finit, cel care se acordă cu subiectul, se află pe locul al doilea și că înaintea lui nu putem plasa decât o singură informație : ori subiectul propoziției, cel despre care vorbește predicatul ; ori un complement, o completare, o informație suplimentară despre acest predicat.

Propoziția principală interogativă

Locuiești aici ? (Wohnst du hier ?)

Unde locuiești ? (Wo wohnst du ?)

Propozițiile de mai sus sînt propoziții principale interogative. **În propoziția interogativă verbul finit stă pe locul întii.** El poate fi precedat, ca în exemplul al doilea, de un adverb sau pronume interogativ.

Propoziția principală imperativă

Luați loc, vă rog ! (Nehmen Sie bitte Platz !)

Propoziția de mai sus este o propoziție principală imperativă. **În propoziția imperativă verbul stă pe locul întii.**

2c. Exerciții

1. Conjugăți la indicativ prezent (treceți la toate persoanele, singular și plural) următoarele verbe :

lernen, lernte, gelernt (h) = a învăța ceva

sein, war, gewesen (s) = a fi

haben, hatte, gehabt (h) = a avea

studieren, studierte, studiert (h) = a studia

reden, redete, geredet (h) = a discuta

hören, hörte, gehört (h) = a auzi

schreiben, schrieb, geschrieben (h) = a scrie

lachen, lachte, gelacht (h) = a rîde

wohnen, wohnte, gewohnt (h) = a locui

scherzen, scherzte, gescherzt (h) = a glumi

trinken, trank, getrunken (h) = a bea

sitzen, saß, gesessen (h) = a șede

gehen, ging, gegangen (s) = a merge

kommen, kam, gekommen (s) = a veni

spielen, spielte, gespielt (h) = a juca, a se juca, a cînta la un instrument

singen, sang, gesungen (h) = a cînta cu gura

tanzen, tanzte, getanzt (h) = a dansa

2. Completați spațiile libere cu forma corespunzătoare a verbului din paranteză și traduceți propozițiile cu ajutorul dicționarului :

Ich ... Alexandra. (heißen)

Ich ... aus Rumänien. (kommen)